

WWF

FACTSHEET

2011

© GREEN HOME / WWF - CANON

NATURA 2000

USPJEŠNA – PRILAGODLJIVA – SAVREMENA

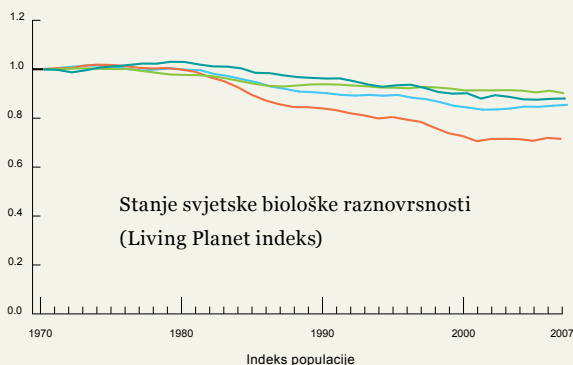
Priroda predstavlja osnovu za život ljudi, njihovo blagostanje i zdravlje. Zahvaljujući raznovrsnim resursima kojima raspolaže, prirodno je okruženje i osnova za ekonomski napredak. Gubitak prirodnih dobara na kraju dovodi do usporavanja društvenog i ekonomskog razvoja. Ekološka mreža Natura 2000 najznačajniji je od svih odgovora Evropske unije (EU) na zabrinutost zbog nepovratnog uništavanja vrijednih prirodnih bogastava.

Priroda je naš dom

Evropska staništa karakteriše izuzetna raznovrsnost. Mnoga od njih predstavljaju rezultat tradicionalnih načina korišćenja zemljišta koja su se razvijala postepeno i najbolje prilagodila prirodnom okruženju. Priroda i predjeli obezbeđuju ljudima kako dom, tako i osnovna sredstva za život.

U toku poslednjih decenija, ljudska aktivnost, kao i način korišćenja prirodnih resursa, doživjela je velike promjene. Biološka raznovrsnost je u poslednjih 50 godina pretrpjela dramatičnije promjene nego u cjelokupnoj istoriji čovječanstva, usljed čega je danas globalno ugroženo između 10 i 30% sisara, ptica i vodozemaca. Ovo nestajanje smanjuje produktivnost prirode, a time na duge staze ugrožava i ljudsko blagostanje.

Living Planet indeks je indikator stanja svjetske biološke raznovrsnosti: mjeri trendove populacija kičmenjaka koji žive u kopnenim, slatkovodnim i morskim ekosistemima.

Evropska politika zaštite prirode

Ekonomski rast od 1950-ih godina do danas pokazuje koliko neodrživi ekonomski razvoj ugrožava prirodnu raznovrsnost i ekosisteme.

Smanjenje populacija nekada veoma rasprostranjenih vrsta ptica dovelo je, 1979 godine do usvajanja Direktive o pticama, a nastavak gubitka staništa i do usvajanja Direktive o staništima 1992 godine.

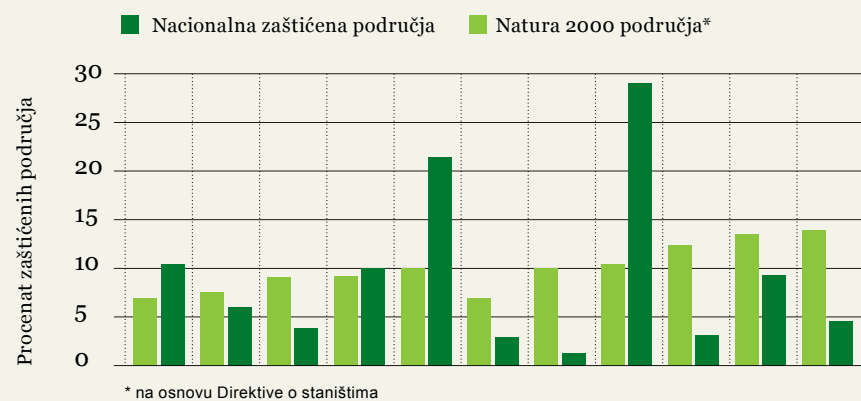
Uspješna: Na osnovama ovih Direktiva i u skladu sa opšteprihvaćenim naučnim kriterijumima, zemlje članice Evropske unije su označile preko 26 000 područja kao zaštićena područja „Natura 2000“. Nakon 17 godina postojanja, uspjeh ove mreže zaštićenih područja je evidentan: populacije pojedinih rijetkih vrsta se oporavljaju, a gubitak značajnih staništa se usporava.

Prilagodljiva i savremena: Politika Evropske unije u smislu očuvanja prirode ne samo što pridaje izuzetan značaj drevnim i netaknutim prirodnim područjima Evrope, već i raznolikom kulturnom nasljeđu. Natura 2000, ohrabruje ljude da rade u saradnji sa prirodom. Podržava razvoj održivih načina upotrebe zemljišta, karakterističnih za naš kontinent. Natura 2000 je stoga prilagodljiv i savremen instrument zaštite evropskog prirodnog nasleđa.

Jednaka pravila igre za sve učesnike

Da bi bila ujedinjena, Evropi trebaju zajednička pravila. Razlike u društvenim standardima i standardima zaštite prirode mogu biti prepreka za fer tržišnu utakmicu. Sve Zemlje članice Evropske unije odredile su svoja područja Natura 2000 u skladu sa zajedničkim naučnim kriterijumima. Ujednačena primjena Direktiva obezbeđuje jedinstven pristup zaštiti prirode.

Natura 2000 područja u poređenju sa nacionalnim zaštićenim područjima

Direktiva o pticama i Direktiva o staništima su temelji politike zaštite prirode Evropske unije.

Natura 2000 garantuje održivi razvoj i ljudima i prirodi.

Koliko je pravedno raspoređena zajednička mreža zaštićenih područja najbolje se može vidjeti kroz poređenje nacionalnih mreža zaštićenih područja sa područjima Natura 2000 – u zemljama članicama EU, procenat Natura 2000 područja je puno ujednačeniji od procenta nacionalno zaštićenih područja prirode.

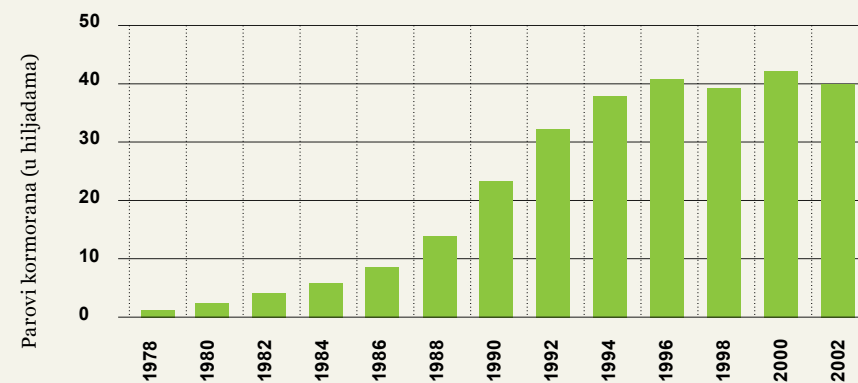
Natura 2000 vodi ujednačenoj i pravednoj pokrivenosti zaštićenih područja.

Prilagodljivo upravljanje

Priroda je promjenjiva, pa je i prilagodljivost sastavni dio EU propisa koji regulišu zaštitu prirode, dozvoljavajući prilagođavanje ciljeva zaštite i planova upravljanja Natura 2000 područjima.

U posebnim slučajevima čak i dodaci ovih direktiva mogu biti mijenjani. Na primer, kormoran (*Phalacrocorax carbo sinensis*) je 1997. godine izbrisan iz Dodatka I Direktive o pticama nakon što je njegova populacija u Evropi u potpunosti obnovljena. Postane li u budućnosti ponovno ugrožen, opet će biti upisan na Dodatak I Direktive o pticama.

Trend populacije kormorana u Danskoj u periodu od 1978. do 2002.

Savremena procjena uticaja

Mnoge biljne i životinjske vrste osjetljive su na određene aktivnosti. Tako sječa šuma u toku sezone gniježdenja orlova belorepana (*Haliaeetus albicilla*) može učiniti da napusti područje na kojem se gnijezdi, dok isti tip aktivnosti u neko drugo doba godine nema posljedica po ovu vrstu.

Uticaj svakog projekta na vrste i staništa je kriterijum kojim se određuje da li je potrebno procijeniti prihvatljivosti tog zahvata za prirodu.

Dostignuća u očuvanju prirode

Cilj Direktiva iz oblasti zaštite prirode je unaprijediti i obnoviti vrste i staništa bez obzira na granice. Tako je primjena Direktive o pticama u Zemljama EU pomogla da se smanje negativni populacioni trendovi nekada ugroženih vrsta ptica poput kašikara (*Platalea leucorodia*).

Ekonomija i zaštita prirode

Natura 2000 omogućava održivi ekonomski razvoj. Procjene prihvatljivosti omogućavaju da se ciljevi iz oblasti zaštite prirode uporede sa drugim ciljevima od javnog interesa. Javni interes proširenja Roterdamske luke (2003) bio je prioritet u odnosu na određene interese zaštite prirode. Zbog vrijednosti zaštite ovog područja, prilikom proširenja luke uključene su mjere kompenzacije za Natura 2000. EU propisi za zaštitu prirode postavljaju nove standarde za razvoj projekata i zahtijevaju prethodno planiranje i procjenu.

Upravljanje područjima Natura 2000 je prilagođeno potrebama zaštite vrsta i staništa.

Natura 2000 obezbjeđuje savremen model za zaštitu složenih i osjetljivih ekosistema.

Natura 2000 procjenjuje projekte na bazi njegovog uticaja na cijelo područje, a ne samo na vrste zahvata.

Evropski zakonodavni okvir i mjere koje preuzimaju Zemlje članice predstavljaju važna dostignuća u zaštiti prirode.

Natura 2000 garantuje efikasnu zaštitu staništa i vrsta.

Procjene uticaja radene na područjima Natura 2000 pokazuju da ekonomski interesi i zaštita prirode mogu biti usklađeni.

Natura 2000 je pokretač održivog ekonomskog razvoja.

Zaštita prirode: socio-ekonomska poteba

Područja Natura 2000 su ključni dijelovi ekosistema od kojih svi zavisimo: stoljetne šume i tresetišta važni za apsorpciju CO₂ i ublažavanje klimatskih promjena, vlažna staništa pružaju prirodne rezerve vode i smanjuju negativan uticaj poplava, dok šume efikasno štite od erozije. Zaštita prirode doprinosi ublažavanju prirodnih katastrofa, omogućava dobit i smanjuje troškove štete. Ukoliko broj prirodnih katastrofa nastavi da raste ovim trendom do 2060. godine svjetski BDP neće biti dovoljan da nadoknadi štete.

Zaštita prirode podržava turizam

Mnoge studije pokazuju da zaštićena područja daju veliki doprinos turizmu. Svake godine, oko 290 miliona ljudi posjeti zaštićena područja u Nemačkoj. U Rumuniji, zaštićeno područje "Delta Dunava" je u periodu od 2000. do 2006. godine zabilježilo porast broja noćenja turista od 40%. Održivo upravljanje zaštićenim područjima otvara nova radna mjesta: na primjer, u 2001. godini, u Evropskoj uniji koja je tada imala 15 Zemalja članica, više od 125 000 poslova bilo je direktno povezano sa zaštitom prirode.

Zaštita prirode podržava ekonomski nerazvijene regione

Mnoga Natura 2000 područja se nalaze u perifernim, ekonomski nerazvijenim i ruralnim regionima. Kroz usmjerenu finansijsku podršku, u zaštićenim područjima je moguće smanjiti trendove opadanja nivoa tradicionalne poljoprivrede i smanjiti broj stanovnika u ruralnim područjima. U Njemačkoj, poljoprivrednici koji na tradicionalan način proizvode voće u područjima kojima se upravlja na ovakav način postižu cijenu svojih proizvoda tri puta veću od cijene proizvoda proizvedenih na konvencionalan, intenzivan način.

Posljednjih godina, finansijska podrška aktivnostima na zaštiti prirode u ruralnim područjima značajno je porasla.

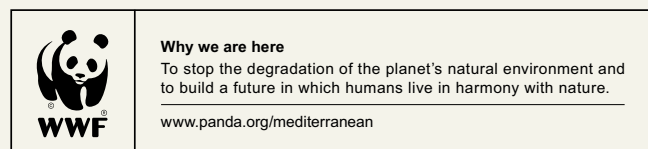
Budućnost Nature 2000

- Određivanje kopnenih područja Natura 2000 postiglo je veliki napredak, ali predstoji određivanje morskih staništa Natura 2000. Sve zemlje članice EU treba da se fokusiraju na efikasno upravljanje područjima Natura 2000.
- Natura 2000 je ključni mehanizam za zaustavljanje smanjenja biološke raznovrsnosti i mora biti podržana od strane svih postojećih relevantnih zakonodavnih okvira, kako u Evropskoj uniji tako i na državnim i lokalnim nivoima, a u cilju postizanja ciljeva zaštite biološke raznovrsnosti do 2020. godine.
- Finansiranje Nature 2000 pomaže i prirodi i ljudima. U planiranju budžeta za naredni period, Zemlje članice moraju biti posvećene pružanju jače ekonomske podrške zaštiti prirode.

Za dodatne informacije:

Andrea Štefan
WWF Mediteranski program
Svačićev trg 3
10 000 Zagreb, Hrvatska
Tel: 385 1 550 96 23
astefan@wwf.panda.org

Nataša Kovačević
Green Home
Radosava Burića 31
81 000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 (0)20 609 375
natasa.green@t-com.me

Zaštita prirode kroz Naturu 2000 ograničava štetno dejstvo klimatskih promjena.

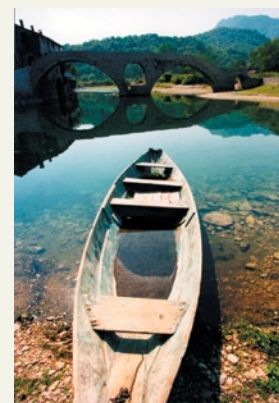
Natura 2000 smanjuje troškove šteta uzrokovanih prirodnim katastrofama.

Povećana potreba za mirom i tišinom, svježim vazduhom i čistom vodom ne predstavlja trenutni trend već trajnu društvenu promjenu.

Natura 2000 je turistička atrakcija.

Natura 2000 pomaže zaštititi različitih predjela koji su važni za lokalni oporavak i kvalitet života.

Natura 2000 nudi uspješnu podršku ekonomski nerazvijenim regionima.

© GREEN HOME / WWF - CANON

U SURADNJI S:

